

Bestämmelser för Gesällbrev i:

Gitarrbyggaryrket

Bestämmelserna är framtagna 1985-06-13 och senast reviderade av branschen 2016-01-19 samt fastställd av Sveriges Hantverksråd 2016-03-14. Provanvisningarna reviderade 2018-08-31.

Ansvarig bransch-/yrkesorganisation

Sveriges Gitarrbyggarmästare. Ansvarig för Gesäll- och Mästarbrev i yrket är granskningsnämnden.

Förkunskapskrav

Gesällprov kan avläggas efter minst 4800 timmars dokumenterad utbildning/erfarenhet i yrket eller motsvarande av branschen validerade kunskaper. Granskningsnämnden avgör huruvida den sökande har de förkunskaper som krävs att avlägga gesällprov eller ej.

Gesällprov – allmänna anvisningar

För att få göra Gesällprov ska förkunskapskravet vara uppfyllt och vara godkänt av branschens granskningsnämnd. Gesällprovet är ett yrkesprov som skall vara av sådan art att det efter genomförd granskning visar om den prövande är väl insatt i yrket och har de kunskaper, kompetenser och färdigheter som krävs för att kunna utföra de i yrket förekommande arbetsuppgifterna. Provet får/bör utföras under slutet av utbildningen/färdigträningen i yrket. För att erhålla ett Gesällbrev ska samtliga obligatoriska delar i gesällprovet vara godkända.

Provanvisningar

Provet består av två praktiska prov och genomförs enligt anvisningarna i bilaga 1 som är framtagna och fastställda av branschen.

Granskning av provet

Ansvarig granskare är branschen. Granskare ska vara neutrala och utses av branschen på uppdrag av Sveriges Hantverksråd. Läs mer om granskningstillfället/granskningen i provanvisningarna.

Gesällprovs- och Gesällbrevskostnader

Information om kostnaderna för att få provet granskat fås av granskningsnämnden. Summorna kan förändras så kontakta alltid granskningsnämnd för aktuella uppgifter. För närvarande är kostnaden 3.200kr + moms (4.000 kr inkl. moms).

Kostnaden för gesällbrevet är 700 kr + moms (875 kr inkl. moms). Med brevet följer ett ID-kort med information om Gesällbrev översatt till fem språk.

Ansökan

Anmälan om att avlägga provet görs till granskningsnämnden. Du hittar mer information om ansökningsförfarandet i provanvisningarna (bilaga 1). Kontaktinformation till granskningsnämnden finns här nedan.

Efter godkänt prov görs en ansökan om att erhålla gesällbrev hos Gesäll- & Mästarbrevskansliet och den administrativa avgiften för gesällbrevet på 875 kr inkl moms betalas in. *I vissa branscher sköter branschen/yrkesnämnden kontakten med Gesäll- & Mästarbrevskansliet. Hör med din bransch.* En *generell* ansökningsblankett om Gesällbrev finns på www.hantverksrad.se

Kontaktuppgifter:

Branschorganisation:

Sveriges Gitarrbyggarmästare

Tel. 073-932 24 27

e-post: matsnordwall@hotmail.com

Eventuella yrkestekniska frågor kan ställas till branschorganisationen.

Mats Nordwall

Tel. 073-932 24 27

Gesäll- & Mästarbrevskansliet:

Sveriges Hantverksråd

Gesäll- & Mästarbrevskansliet

Box 147

793 23 Leksand

Tel. 0247-369 50

Fax. 0247-151 70

www.hantverksrad.se

info@hantverksrad.se

Tveka inte att kontakta oss om du har frågor eller funderingar kring Gesällbrev!

Bilaga 1

Provanvisningar Gitarrbyggaryrket

Förkunskapskrav

För att äga rätten att avlägga gesällprov krävs dokumenterad erfarenhet inom gitarrbyggaryrket, vilken rekommenderas har erhållits enligt något av följande:

A Treårig gitarrbyggarutbildning. Under sista studieåret bör utbildningen avslutas med ett yrkesprov (gesällprov) enligt fastställda bestämmelser. Granskningsnämnden avgör huruvida den sökande har de förkunskaper som krävs att avlägga gesällprov eller ej.

B Treårig lärlingsutbildning hos Mästare eller yrkesman med motsvarande kunskaper inom gitarrbyggaryrket. Under sista studieåret bör utbildningen avslutas med ett yrkesprov (gesällprov) enligt fastställda bestämmelser. Granskningsnämnden avgör huruvida den sökande har de förkunskaper som krävs att avlägga gesällprov eller ej.

C Uppvisande av dokumenterad motsvarande färdighetsnivå från annan utbildning/praktik/yrkesverksamma år, vars värde prövas och valideras av granskningsnämnden varpå en prövning görs huruvida tillräckliga kunskaper finns för att avlägga ett gesällprov eller ej, t.ex. genom att visa upp tidigare byggda instrument.

Provbestämmelser

Gesällprovet skall utföras under handledning/övervakning av den Mästare/handledare granskningsnämnden utser. Handledaren har skyldighet att stoppa pågående gesällprov ifall han/hon anser att provet riskerar att inte bli godkänt, samt tillse att provet utförs på ett korrekt sätt.

Provet utförs enligt en egentillverkad instrumentritning samt därtill hörande arbetsplanering, vilket granskas av granskningsnämnden. De bestämmer, utifrån presenterat material, arbetstiden mätt i antal timmar innan arbetet med gesällprovet kan påbörjas.

Provet ska utföras inom rimlig tid, dock högst 6 månader, med hjälp av för instrumentets kvalitet oundgängliga hjälpmedel.

Granskning

Granskningsnämnd bestående av två gitarrbyggarmästare utses av branschorganisationen i samråd med Sveriges Hantverksråd. Granskningsnämnden utför ritningsteknisk granskning samt byggteknisk granskning. Inför påbörjande av gesällprov utses dessutom, i samråd mellan Mästare/handledare, gesäll och granskningsnämnd, två musiker som utför den tonala delen av granskningen. Gesäll och Mästare/handledare bär ansvar att ta kontakt med och boka in de tonala granskarna. Mästaren/handledaren skall närvara vid denna granskning, och tillse att granskningen följer branschorganisationens bestämmelser gällande tonal granskning av gesällprov. Granskarna kan välja att utföra granskningen var för sig eller tillsammans, men fyller i varsitt protokoll.

Gesällen får icke medverka under vare sig byggteknisk granskning eller tonal granskning, men har rätt att efter genomförd granskning få en muntlig redogörelse av granskarnas åsikter om instrumentet, samt ta del av poängsättningen.

Följande granskas:

1. Ritteknisk granskning.

Bedöms enligt branschorganisationens fastställda krav och granskningsprotokoll (se bilaga A1).

2. Byggteknisk granskning av instrument.

Bedöms enligt branschorganisationens fastställda krav och granskningsprotokoll, (se bilaga A2).

3. Tonal granskning av instrument

Bedöms enligt branschorganisationens fastställda krav och granskningsprotokoll, (se bilaga A3)

Protokoll

Protokoll för poängsättning förs av utsedd granskare.

Ritteknisk granskning.

Protokollförs endast som godkänd/icke godkänd.

Byggteknisk granskning.

Betygsskalan går mellan 1 – 5 med en tiondels decimal, varvid 5.0 innebär att granskaren anser att *bedömningspunkten ej går att utföra på ett mer tillfredställande sätt*. Betyg tre eller högre anses som godkänt. Samtliga bedömningspunkter måste vara godkända för att gesällprovet skall räknas som godkänt. Såväl bedömningspunkternas poängsättning som framräknad medelpoäng protokollförs.

Tonal granskning.

Betygsskalan går mellan 1 – 5 med en tiondels decimal, varvid 5.0 innebär att granskaren anser att *bedömningspunkten ej går att utföra på ett mer tillfredställande sätt*. Betyg tre eller högre anses som godkänt. Samtliga bedömningspunkter måste vara godkända för att gesällprovet skall räknas som godkänt. Såväl bedömningspunkternas poängsättning som framräknad medelpoäng protokollförs.

Ritteknisk granskning av gesällprov.

Poängsättning

För att tillse upprätthållande av kontinuitet och kvalitet, av såväl gesällprov som granskning, skall nedanstående punkter bedömas. Endast godkänd/icke godkänd protokollförs.

Bedömningspunkter

1. Ritning skall presenteras i skala 1:1.
2. För instrumentbygget relevant måttsättning skall vara utsatt.
3. Ritningen skall vara så detaljerad att det tydligt framgår hur instrumentets delar skall se ut till form och dimension och materialval.

Förlaga

För att vägleda gesällen har Sveriges gitarrbyggarmästare tagit fram en referensritning, som är ett minimikrav för en ritningsteknisk korrekt ritning och skall fungera som en mall att utgå ifrån i ritningsprocessen.

Byggteknisk granskning av gesällprov.

Poängsättning

För att tillse upprätthållande av kontinuitet och kvalitet, av såväl gesällprov som granskning, skall nedanstående punkter bedömas och protokollföras. Även medelpoäng skall protokollföras. Betygsskalan går mellan 1 – 5 med en tiondels decimal, varvid 5.0 innebär att granskaren anser att bedömningspunkten ej går att utföra på ett mer tillfredställande sätt. Betyget tre eller högre anses som godkänt.

Krav på utförande

* För godkänt skall instrumentet vara färdigställt inom tilldelad tidsram. Uppfylls ej detta krav avbryts arbetet av handledaren varvid gesällprovet underkänns. Tiden bedöms endast som godkänd/icke godkänd.

* Gesällen får tillverka valfritt knäppinstrument, förutsatt att det inkluderar dom arbetsmoment som är specifika för gitarrbyggaryrket, såsom sargböjning, formning av ribbor och bjälkar, halsinfästning, bandning av greppbräda etc.

* Det valda instrumentets svårighetsgrad måste godkännas av granskarna innan provet påbörjas. Detta för att säkerställa att gesällen med sitt gesällprov kan påvisa tillräckliga kunskaper i yrket.

Bedömningspunkter

1. Tid- Instrumentet är färdigställt inom tilldelad tidsram.
2. Mått skall stämma mot tillhörande ritning.
3. Val av material- Fri från defekter av sådan art att den fysiska kvaliteten bedöms som påverkad, t.ex kvistar, glesvuxet, tvärfibligt etc.
4. Synliga fogar invändigt och utvändigt på instrumentet.
5. Infästningar av tonribbor/bjälkar mot sarglist/tagglist/duvor.
6. Geringar och möten – Åder, kantlister.
7. Centrerung och Symmetri - möten/fogars centrerung mot mittlinje, likformighet hos symmetriska delar på instrumentet, t ex stall, huvud, kropp, hæl etc.
8. Inläggningar – Rosett, positionsmarkeringar, dekorationer.
9. Halsinfästning.
10. Slutlig finish på trä – Inga synliga repor, symmetriskt utförda rundningar, inga limrester.
11. Ytbehandling – fullgott resultat av vald ytbehandling, inga missfärgningar eller ojämnheter.
12. Bandstavar - blankpolerade, ej vassa, jämn gradning av bandändar.
13. Stallben - slutlig finish, inpassning, höjd över stall.
14. Översadel - slutlig finish, jämnt fördelade strängskåror.
15. Teknisk spelbarhet - stränghöjd vid 1:a och 12:e band, justering av ev dragstång, fri från bandskorr eller annat missljud, strängar löper fritt i översadel, intonering.
16. Det är gesällens uppgift att se till att viktiga parametrar såsom:
 - materialets egenskaper
 - lockets tjocklek
 - beribbnings höjd och placering
 - strängtjocklek/mensur och
 - lockets välvning
 - stallets höjd och brytvinkel samverkar på sådant sätt att konstruktionen klarar sig från deformationer som märkbart påverkar instrumentets stränghöjd och intonering i uppsträngt läge.

Det är granskarens uppgift att, baserat på sin erfarenhet, bedöma vad som kan anses som normal deformation och betygssättningen skall reflektera granskarens riskbedömning för vidare deformation. Poängen anges i hela poäng med nedanstående poängförklaring som underlag för bedömning:

1p Instrumentet har kollapsat och bedöms underkänt.

2p Instrumentet bedöms kollapsa inom kort och bedöms underkänt.

3p Instrumentets konstruktion ligger på gränsen till kollaps men bedöms godkänt.

4p Instrumentets konstruktion har rört sig märkbart men bedöms godkänt.

5p Instrumentets konstruktion anses felfri och bedöms godkänt.

Tonal granskning av gesällprov.

Poängsättning

För att tillse upprätthållande av kontinuitet och kvalitet, av såväl gesällprov som granskning, skall nedanstående punkter bedömas och protokollföras. Betygsskalan går mellan 1 – 5 med en tiondels decimal, varvid 5.0 innebär att granskaren anser att bedömningspunkten ej går att utföra på ett mer tillfredställande sätt. Betyg tre eller högre anses som godkänt. Samtliga bedömningspunkter måste vara godkända för att gesällprovet skall räknas som godkänt. I granskningsprotokollet ifylls poäng för varje bedömningspunkt, som sedan är underlag för samlad slutpoäng.

Bedömningspunkter.

1. Klangkvalitet – Är instrumentets ton tilltalande.
2. Volym – Hur ljudstarkt upplevs instrumentet för gitarristen.
3. Projicering – Hur ljudstarkt upplevs instrumentet för åhörare.
4. Separering - Hur tydligt upplevs tonerna vid t ex ackordspel.
5. Dynamik – I hur stor utsträckning kan tonstyrkan påverkas.
6. Formbarhet – I hur stor utsträckning kan tonen formas med hjälp av olika knäppetekniker.
7. Bärighet - Hur ihållande upplevs tonen.
8. Spelbarhet – Hur upplevs instrumentet ur ergonomisk aspekt.

Anmälan gesäll

Personnummer	Efternamn	Förnamn
Adress	Postnummer	Ort
Telefon	Bifogat personbevis ☐	

Granskare Ritteknisk/Byggteknisk

Namn	Adress
Telefon	

Granskare Ritteknisk/Byggteknisk

Namn	Adress
Telefon	

Granskare Tonal

Namn	Adress
Telefon	

Granskare Tonal

Namn	Adress
Telefon	

Sammanställning poäng

Datum och ort för granskningen

Datum
Ort

Poäng från byggteknisk granskning sammanslås med poäng från de två tonala granskningarna. För beräkning av medelpoäng delas Summa total med 31 (totalt antal granskningspunkter).

Byggteknisk granskning	<input type="text" value="Summa"/>
------------------------	------------------------------------

Tonal granskning	<input type="text" value="Summa"/>
------------------	------------------------------------

Tonal granskning	<input type="text" value="Summa"/>
------------------	------------------------------------

<input type="text" value="Summa total"/>
--

Medelpoäng

Ritteknisk granskning

Ritning är i utförandet skala 1:1.

Godkänd Icke godkänd

För instrumentbygget relevant måttsättning är utsatt.

Godkänd Icke godkänd

Om annan än anmäld gesäll är upphovsmakare till inlämnad ritning styrks detta med intyg från upphovsmakaren.

Godkänd Icke godkänd

Ritningen är så detaljerad att det tydligt framgår hur instrumentets delar skall se ut till form, dimension och materialval.

Godkänd Icke godkänd

Ort & Datum Signatur granskare

Ort & Datum Signatur granskare

Tid - Instrumentet är färdigställt inom tilldelad tidsram.	Godkänd	☐	Icke godkänd	☐
Mått stämmer med tillhörande ritning.	Poäng	<input type="text"/>		
Materialval.	Poäng	<input type="text"/>		
Limfogar invändigt/utvändigt.	Poäng	<input type="text"/>		
Infästning av bjälkar/ tonribbor.	Poäng	<input type="text"/>		
Geringar.	Poäng	<input type="text"/>		
Möten åder/kantlister.	Poäng	<input type="text"/>		
Inläggningar.	Poäng	<input type="text"/>		
Halsinfästning.	Poäng	<input type="text"/>		
Slutlig finish på trä.	Poäng	<input type="text"/>		
Ytbehandling.	Poäng	<input type="text"/>		
Bandstavar.	Poäng	<input type="text"/>		
Stallben.	Poäng	<input type="text"/>		
Översadel.	Poäng	<input type="text"/>		
Teknisk spelbarhet.	Poäng	<input type="text"/>		
Konstruktion/hållfasthet.	Poäng	<input type="text"/>		
	Summa poäng	<input type="text"/>		

Ort & Datum Signatur granskare

Ort & Datum Signatur granskare

Tonal granskning

sid
4/4

Klangkvalitet	Poäng	<input type="text"/>
Volym	Poäng	<input type="text"/>
Projicering	Poäng	<input type="text"/>
Separering	Poäng	<input type="text"/>
Dynamik	Poäng	<input type="text"/>
Formbarhet	Poäng	<input type="text"/>
Bärighet	Poäng	<input type="text"/>
Spelbarhet	Poäng	<input type="text"/>
	Summa poäng	<input type="text"/>

Ort & Datum Signatur granskare